

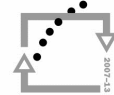
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Doprava

V současné době rychle roste význam dopravy.

Dopravu dělíme na osobní a nákladní. Podle **druhů** dále dělíme dopravu na **pevninskou** (silniční, železniční, vnitrozemskou vodní, potrubní a ostatní), **mořskou** (námořní) a **vzdušnou** (letecká).

Mezi tzv. **složky** dopravy patří **dopravní prostředky** (auta, vlaky, letadla...), **dopravní cesty** (silnice, železnice, námořní linky...) a **dopravní zařízení** (nádraží, přístavy, letiště...). Dále rozlišujeme dopravní linie, uzly a sítě.

Velikost dopravy se vyjadřuje tzv. **objemem přepravy** (tj. počet přepravených osob nebo hmotnost přepraveného nákladu v tunách). **Výkon přepravy** je součin přepraveného nákladu nebo osob a přepravní vzdálenosti (v tunokilometrech či osobokilometrech). **Intenzita přepravy** se vyjadřuje počtem přepravených osob nebo počtem projetých dopravních prostředků za čas (např. za 24 hodin nebo za rok).

Silniční doprava slouží převážně k dopravě osob a nákladů na kratší vzdálenosti. Má vysoký podíl na celkovém objemu osobní i nákladní dopravy, na výkonech přepravy se však vzhledem ke kratším přepravním vzdálenostem podílí jen asi 6%. Kvalita silniční sítě se liší podle přírodních podmínek a vyspělosti států. V poslední době výrazně narůstá individuální automobilová doprava i nákladní kamionová přeprava. Mezi pozitiva silniční dopravy patří její rychlost a pružnost, mezi výrazná negativa znečišťování životního prostředí.

Železniční doprava je nejvýznamnější pro přepravu těžkých a objemných nákladů na střední a delší vzdálenosti. Na celkových výkonech přepravy se podílí více než polovinou. Ve vyspělých státech v současnosti často dochází k rušení málo využívaných lokálních tratí a naopak k modernizaci hlavních dopravních tahů (železniční koridory). Kvalitní vysokorychlostní tratě pro dopravu osob i nákladů jsou např. v Japonsku, Francii, Německu. V rozvojových zemích slouží železnice především k vývozu surovin, ale i k přepravě osob. Značnou nevýhodou mohou být různé rozchody železničních tratí mezi jednotlivými oblastmi. U velkých států mají značný význam transkontinentální železnice (např. Rusko, Kanada, USA). Mezi pozitiva železniční dopravy patří její šetrnost k životnímu prostředí, mezi negativa menší pružnost.

Doprava potrubní slouží především k přepravě ropy a zemního plynu na velké vzdálenosti.

Vodní doprava se užívá především k dopravě objemných nákladů (ropa, uhlí, rudy, dřevo, obilí atd.) na velké vzdálenosti (v případě dopravy námořní se často jedná o mezikontinentální dopravu). Na celkových výkonech přepravy se díky velkým vzdálenostem podílí asi 40%. V osobní dopravě má význam spíše doprava trajektová a příbřežní (tzv. kabotáž).

Vnitrozemská vodní doprava má menší význam. Uplatňuje se např. na Velkých jezerech v USA, v západní Evropě, v Rusku, v Číně, Amazonii.

Letecká doprava má hlavní využití v přepravě osob na velké i střední vzdálenosti. Nejvíce se uplatňuje v mezistátní a mezikontinentální dopravě osob.

Speciálním druhem dopravy je doprava zpráv a informací, tzv. **spoje**.

Použité zdroje:

BIČÍK, Ivan a Bohumír JANSKÝ. *Příroda a lidé Země: Učebnice zeměpisu pro střední školy*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o., 2001. ISBN 80-86034-45-3.
BIČÍK, Ivan, Vladimír BAAR, Zdeněk ČERMÁK, Václav FRAJER a Radim PERLÍN. *Hospodářský zeměpis: globální geografické aspekty světového hospodářství*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o., 2003. ISBN 80-86034-52-6.

Odkazy:

Doprava silniční:

<http://world.bymap.org/Roadways.html>

Doprava železniční:

<http://world.bymap.org/Railways.html>

Doprava vodní:

<http://world.bymap.org/Waterways.html>

<http://world.bymap.org/MerchantMarine.html>

http://www.geohive.com/charts/ec_ports.aspx

http://www.herber.webz.cz/www_ocean/09-doprava.html

Doprava letecká:

<http://world.bymap.org/Airports.html>

http://www.geohive.com/charts/ec_airport1.aspx

http://www.geohive.com/charts/ec_airport2.aspx

<http://www.flightradar24.com/>

Doprava v ČR:

<http://www.mdcr.cz/cs/default.htm> Ministerstvo dopravy

<http://www.rsd.cz/> Ředitelství silnic a dálnic

<http://www.cd.cz/default.htm> České dráhy

<http://www.lavdis.cz/index.php?pg=47&ln=cz> Labsko-vltavský dopravní informační systém